

дуктів, підвищення рівня професіоналізму страхових послуг, збільшення облігаторних місткостей, формування ринку пере-страхування.

Список літератури

1. Закон України «Про страхування» від 7 березня 1996 року № 85/96-ВР // Верховна Рада України: [www.rada.gov.ua]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>

2. Страхование: учебник для бакалавров / под ред. Л. А. Орланюк-Малицкой, С. Ю. Яновой. — М.: Издательство Юрайт; ИД Юрайт, 2011. — 828 с. — Серия: Бакалавр.

3. Страхование: экономика, организация, управление: Учебник; В 2 т. / СПбГУ, экон.факультет; Под ред. Г. В. Черновой. — М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2010. — (Учебники экономического факультета СПбГУ).

УДК 368

Ryszard Pukala,

канд. екон. наук,

завідувач кафедри фінансів,

Інститут економіки та управління,

Державна вища технічно-економічна школа у Ярославі

BANCASSURANCE ЯК ШАНС ДЛЯ ЗБІЛЬШЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ БАНКІВ І СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

Кінець ХХ і початок ХХІ століття ознаменувалися в рамках світової економіки прогресуючими глобалізаційними та інтеграційними процесами. За цих умов і лібералізації, що з ними була зв'язана, а також дерегуляції фінансових ринків — національні ринки у великій мірі залежні від зовнішніх факторів. Спостерігаючи за їх розвитком на протязі останніх десятиліть слід вказати, що під впливом цих процесів на світових фінансових ринках кінця ХХ століття почала формуватися тенденція для утворення капітальних груп, що об'єднують банки і страхові компанії. Відносини, що з'єднують страховий і банківський сектор, є особливими. Причиною є подібний характер про-

понованих фінансових послуг і вимоги ринку, на якому обидва типи установ діють і вимогам якого повинні підпорядкуватися. Це призводить до того, що дані установи у багатьох сферах налагоджують співробітництво, яке в основному полягає на взаємному доповненні послуг, пов'язаних з предметом їх діяльності і результатом утворення нових ділових відносин, що спрямовані на більш широкий доступ до клієнта і отримання додаткових фінансових надходжень. Фінансові послуги, що пропонуються банками і страховими компаніями у рамках bancassurance, вміщають усе більший діапазон, а співробітництво цих суб'єктів дуже ефективне, особливо у секторі страхування життя. Головну роль тут відіграє утворення нових рішень, диференціювання продуктів, введення інноваційних стратегій, спрощення процедур, які підпорядковані швидкості обслуговування, низьким витратам і задоволенню клієнта.

Концепцію bancassurance ми можемо представити у двох площинах: суб'єктному і предметному. У предметній площині — це модель функціонування банківсько-страхових груп, що означає «стійке поєднання банківської установи з страховою компанією з ціллю пропозиції банківських і страхових продуктів у рамках діючих банківських структур»¹. У предметній площині bancassurance — це «використання банківських відділень і послуг для надавання послуг по страхуванню життя»². У даному випадку до банківської структури розглядаються в постаті каналу розподілу страховок, які пропонуються страховиком, що спрямовані головним чином до роздрібного клієнта.

Розвиток банківсько-страхових послуг, що спостерігається на протязі останніх десятиліть, є вираженою структурною зміною, що має місце на більшості фінансових ринків світу. Даний процес спричинений конкуренцією, яка збільшується і яка примушує банки та страхові компанії приймати дії спрямовані на підвищення рентабельності, а цим самим необхідності диверсифікувати ропозицію продуктів, щоб потрапити до як найбільшої групи клієнтів. Процес bancassurance в рамках якого предметом діяльності є дистрибуція і пропонування інтегрованих фінансових послуг має багато обмежень, найважливіші серед яких є юридичні обмеження, що стосуються ступені об'єднання банківської і страхової ді-

¹ Kowalewski O., Grupy bankowo-ubezpieczeniowe: definicje, historia rozwoju, przyczyny powstania, «Bank i Kredyt», 1999, nr 10, str. 42.

² Słiperski M., Związki banków komercyjnych z firmami ubezpieczeniowymi, Fundacja «WARTA», Warszawa, 2002, str. 11.

яльності в рамках однієї організації. Об'єднанні структури банку і страховика можуть бути також надмірно вразливими до кон'юнктурних коливань, що циклічно відбуваються у світовій і національній економіці. Слід брати до уваги також факт, що проблеми, які можуть виникнути з ліквідністю однієї фінансової установи можуть спричинити подібні проблеми у інших учасників відносин bancassurance. Незважаючи на загрози, співробітництво в рамках цієї моделі дає можливість досягнути багато користей усім учасникам фінансового ринку, що беруть участь у цьому процесі:

- клієнтам — завдяки комплексному обслуговуванню в одному пункті, краще пристосування пропозиції до потреб і потенціального зменшення ціни продукту,
- страховим компаніям — завдяки збільшенню оборотів і зниженню витрат дистрибуції і продажу, нижчі витрати відносно традиційної мережі агентів,
- банкам — завдяки збільшенню лояльності клієнтів і зменшенню ризику надавання кредитів завдяки поручительству їх сплати за допомогою страхового полісу, а також у вигляді додаткового джерела прибутків.

Всі ці аспекти безсумнівно є позитивним імпульсом для дальшого, динамічного розвитку bancassurance у рамках світових фінансових ринків.

Список літератури

1. *Gwizdała J.*, *Rozwój bancassurance w Polsce w latach 2007. — 2009*, *Wiadomości ubezpieczeniowe*, nr 4/2010.
2. *Gwizdała J., KOWALCZYK D., SADOWSKI M.*, *Holdingi finansowe banków i towarzystw ubezpieczeniowych podstawą nowego ładu finansowo-bankowego w Polsce [w:] Finanse i bankowość — dzwignie wzrostu gospodarczego, część I: Finanse publiczne. Bankowość i ubezpieczenia*, Uniwersytet Szczeciński, 1998.
3. *Kafkova E.* a kolektiv, *Zakłady poistovnictva*, Vydavateľ'stvo EKONOM, 2012.
4. *Kowalewski O.*, *Grupy bankowo — ubezpieczeniowe: definicje, historia rozwoju, przyczyny powstania*. *Bank i Kredyt*, 1999, nr 10.
5. *Pukala R.*, *Bancassurance*, *Матеріали III міжнародного Ялтинського форуму учасників страхового ринку 22-26 вересня 2003.* - С. 66—68.
6. *Pukala R.*, «*Bancassurance — experiences of the Polish insurance market*», *Trends of development in insurance 2012*, *Reviewed book of proceedings from the international scientific conference*, CD book, Bratislava, 2012.

7. *Sliperski M.*, Związki bankow komercyjnych z firmami ubezpieczeniowymi, Fundacja WARTA, Warszawa, 2002.

8. *Urbaniak M.*, Bancassurance, Bank nr 4/2001.

9. *Zacharska A.*, Rynek bancassurance w Polsce, Fundacja WARTY i Kredyt Banku, Warsaw, 2008.

10. *Zawisza P.* Presentation «Quo Vadis Bancassurance» in VI Assistance Forum, 10 may 2012, Warsaw.

УДК 368:336.02

С. К. Реверчук,

д-р екон. наук, проф.,

завідувач кафедри банківського і страхового бізнесу,

Львівський національний університет імені Івана Франка

СУТНІСТЬ ТА ЕЛЕМЕНТИ СТРАХОВОЇ СИСТЕМИ: НЕТРАДИЦІЙНИЙ ПІДХІД

Проблеми сутності та елементів страхової системи належать до актуальних, маловивчених як у вітчизняній, так і у зарубіжній фінансово-економічній науці. Більше того, нерідко поняття «страхова система» ототожнюється із поняттям «система страхування», хоча вони за своїм змістом є різними. Часто у наукових публікаціях поняття «страхова система» визначається просто так без жодного пояснення його змісту та сутності. На нашу думку, для з'ясування сутності та елементів страхової системи, доцільно застосувати методологію простого (короткого), розгорнутого і повного визначення [1, с. 77].

В.Г. Баранова пояснює страхову систему як «організаційно та юридично оформлену систему економічних відносин, що мають специфічний замкнений характер, з перерозподілу грошових ресурсів з метою надання страхового захисту за ризиками, які визначені суспільством як такі» [2, с. 54]. Отже, страхова система — це система економічних відносин і таке просте визначення своє коріння має в ортодоксальній (класичній) політекономії. Це один із традиційних підходів. За другим традиційним підходом страхова система — це «сукупність страхових компаній, які функціонують у даному економічному середовищі, в тій чи іншій країні в певний історичний період часу» [3, с. 28]. Це визначення належить до простих визначень, які є ніби калькою традиційного визначення банківської сис-